

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng Chủ Nhật, ngày 19/10/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 227: Không nên đi thu thập bất thiện của người

Chúng ta đi đến đâu cũng soi mói người khác tu thế nào, có làm đúng pháp không. Đây chính là chuyên đi thu thập các bất thiện của người và việc này là một tập khí xấu ác của chúng sanh! Nếu thu thập các bất thiện của người, việc này sẽ được lưu vào trong A Lại Da Thức của chúng ta, từ đó hình thành tập khí xấu của chính mình. Vì sao lại như vậy? Vì trong chúng ta đều có sẵn những thứ bất thiện đó, những thứ tập khí xấu đó, cho nên, việc thu thập bất thiện từ bên ngoài là duyên để dẫn khởi tập khí xấu ác bên trong mình.

Thế gian có câu: “*Ghét của nào trời trao của đó*”! Thật ra, ông trời không trao mà việc chúng ta soi mói, thu thập đã là duyên dẫn khởi chủng tử xấu, tập khí xấu vốn có sẵn trong A Lại Da Thức của chúng ta. Chúng ta chê bai con cái của người thì con cái chúng ta cũng diễn ra y như vậy vì lúc chúng ta chê bai, chính là đang thu thập cái xấu của người và nó đã chuyển thành tập khí của chính mình mà mình không biết. Cho nên Hòa Thượng mới nhắc nhở chúng ta không nên đi thu thập bất thiện của người.

Tuy nhiên, chúng ta luôn luôn ghi nhớ bất thiện của người khác, ghi nhớ nghĩa là làm các hạt giống bất thiện trong A Lại Da Thức của mình sanh khởi. Trong chúng ta đã có sẵn tập khí xấu nên việc thu thập bất thiện của người là duyên, là chất kích thích làm dậy khởi chủng tử bất thiện trong ta. Giống như câu “*Gần mực thì đen, gần đèn thì sáng*” – gần người thiện thì trở nên thiện, gần người ác thì trở nên ác.

Có những người sau nhiều năm học chuẩn mực Đệ Tử Quy, nhiều năm tu thiện mà trong lời nói, việc làm vẫn có nhiều xấu ác. Đây là do những tập khí xấu ác vẫn còn nguyên bên trong. Khi người làm thiện biết tin nhân quả thì người ta

tích cực làm thiện. Còn người bất chấp mọi việc để làm ác là do người ta xem thường nhân quả. Cho nên người thiện mà biến đổi trở thành người đi làm việc ác thì việc ác của họ rất đáng sợ, tâm họ không hề có bất an. Còn người làm ác là do không biết nhưng tâm họ vẫn có sự bất an.

Trong Đệ Tử Quy có câu: “*Gần người hiền, tốt vô hạn. Đức tiến dần, lỗi ngày giảm*”, do đó, hãy cố gắng thân cận người đức hạnh, hiền lương để chúng ta dần dần chuyển hóa. Chúng ta gần người ác rồi chủ quan cho rằng chúng ta có thể chuyển hóa được người ác thì đây là sai lầm. Thật ra, chúng ta sẽ không ngờ rằng chính họ lại đang chuyển hóa chúng ta. Vì sao? Vì những tập khí xấu ác hay các nhân bất thiện vốn nằm sẵn trong A Lại Da Thức, nên chỉ cần duyên bên ngoài tác động là những tập khí đó sẽ phát khởi mạnh mẽ. Khi gần người ác thì chúng ta trở nên ác là do tâm chúng ta bên trong đã có sẵn chủng tử ác, giờ lại bị bên ngoài tác động. Cho nên chúng ta phải gần người đức hạnh, phải gần người có tu dưỡng, nhất định không gần người ác, không gần người không có tu dưỡng. Rồi đến lúc, người không có tu dưỡng sẽ độ chúng ta chứ không phải chúng ta độ cho họ. Mọi tập khí xấu ác đã có sẵn trong chúng ta nên chỉ cần gặp duyên xấu ác bên ngoài thì sẽ dẫn khởi chúng ta bắt chước rất nhanh.

Trên Kinh Phật dạy chúng ta bạn lành thì nương cậy mà thầy tà phải tránh xa. Bạn và thầy mà không chánh thì phải tránh xa vì không chóng thì muộn, họ sẽ giúp mọi tập khí xấu ác trong chúng ta dẫn khởi, lúc đó, muốn sửa lại thì cũng muộn rồi. Vì vậy, bài học hôm nay, Hòa Thượng dạy chúng ta không nên thu thập những bất thiện của người. Không phải là thu thập một lần là đã dẫn khởi được mà vấn đề là, trong chúng ta có sẵn những chủng tử xấu. Ảo danh ảo vọng, tự tư tự lợi có sẵn, ý niệm hưởng thụ năm dục sáu trần và tham sân si ngạo mạn cũng có sẵn, có thể nói là duyên “*cùng hung cực ác*” rất sâu dày.

Trong Phật pháp có khẳng định, chân tâm bản tánh của chúng ta vốn dĩ là thuần tịnh, thuần thiện chứ không phải là thuần ác tuy nhiên, chúng ta tiếp cận điều thiện quá ít mà tiếp cận điều ác thì quá nhiều do đó, cái ác ngày một lớn dần trong tâm mỗi người. Tệ hại hơn không chỉ ở tâm người đã xấu ác mà còn có hoàn cảnh và môi trường xấu ác. Có nhưng khu vực lừa đảo mọi người trên thế giới với thủ đoạn càng lúc càng tinh vi. Thậm chí họ còn dùng cả công nghệ AI để lừa

đảo mọi người, không khéo tất cả mọi người rơi vào bẫy Ma này. Đây có thể nói là hoàn cảnh và nhân tâm xấu ác đến cùng cực.

Bởi vậy mà trong Tịnh Độ dạy chúng ta: “*Yếm ly Ta Bà, hân cầu Cực Lạc*”, Ta Bà không phải là chốn dễ đùa. Đến thời điểm này, chúng ta đã thấy được sự biến ảo trên thế gian và ở lòng người cho nên việc thúc đẩy Văn hóa Truyền thống, chuẩn mực Thánh Hiền, giáo huấn của Phật Đà vốn dĩ đã quan trọng thì bây giờ lại trở nên quan trọng hơn. Còn chúng ta vốn dĩ đã nỗ lực thì nay phải nỗ lực hơn nữa. Trong bối cảnh lòng người và hoàn cảnh xấu ác như vậy, làm sao chúng ta bảo hộ được mình? Phải nhờ vào chuẩn mực Thánh Hiền, chuẩn mực người xưa.

Hòa Thượng nói rằng người ta có thể tạo ra được mọi thứ xấu ác ở thế gian nhưng chuẩn mực của Thánh Hiền và chuẩn mực của người xưa thì họ không thể ngụy tạo được. Vì sao? Vì những người xấu ác không có lòng nhân nại, họ chỉ mong có tài, có lộc, chỉ mong nhanh nhanh lấy được tiền. Nếu không nhanh chóng lấy được tiền thì họ sẽ không làm. Hòa Thượng nói: “***Lòng người ngày nay bị hỏng rồi, bị hư rồi. Hỏng hư chỗ nào vậy? Đó là con người luôn đem sự bất thiện ở bên ngoài để vào trong tâm.***” Chúng ta không nên đề phòng bằng cách đem sự bất thiện ở bên ngoài thu thập trong tâm. Việc quan trọng là chúng ta phải nỗ lực hơn nữa đề xướng chuẩn mực của Thánh Hiền, đề xướng chuẩn mực của người xưa. Chúng ta đã phát tâm rồi thì càng phải phát tâm mạnh hơn nữa. Hòa Thượng nói: “***Lòng người vốn dĩ là thuần thiện nhưng rồi lại biến thành trở nên bất thiện là bởi vì đem cái bên ngoài để vào bên trong nên lâu dần những thứ đó trở thành của mình.***”

Mọi người dần dần sẽ nhận ra câu nói trên Kinh Vô Lượng Thọ rằng: “*Người trước không dạy thì đừng trách người sau*”. Chúng ta đừng vô cảm với con cháu nhà người để rồi chỉ lo lắng cho con cháu nhà mình được no ấm, có đạo đức. Tính cộng đồng là vô cùng quan trọng. Chúng ta tưởng mình dạy tốt con, cháu mình là yên tâm, ai ngờ đâu, chúng ra ngoài chơi với con cháu nhà người, chỉ một thời gian ngắn chúng bắt chước y hệt. Lúc này mới vò đầu bứt tóc mà hỏi ai sẽ cứu con cháu mình đây?

Giờ đây tôi lại thấu hiểu hơn nữa câu nói của người xưa: “*Dạy người không biết mệt mỏi*”. Người xưa biết được giá trị của giáo dục, nhờ giáo dục mà con

người có thể trở thành Phật Bồ Tát Thánh Hiền. Không có giáo dục thì con người sẽ trở nên xấu ác. Mỗi người làm giáo dục không được phép mệt mỏi vì họ phải luôn nghĩ đến thế hệ ngày nay, thế hệ tương lai và nhiều thế hệ tương lai nữa. Nếu ai ai cũng có thể nhìn thấy chân giá trị của giáo dục rồi thì họ có thể hy sinh mọi tư dục, tư tình, tư lợi của riêng mình để hy sinh phụng hiến cho giáo dục.

Người thế gian luôn cho rằng tiền tài danh vọng là hạnh phúc, là niềm vui, là điểm tựa chân thật mà họ không biết rằng nếu không đem tiền tài vật chất đó khơi dậy chuẩn mực đạo đức Thánh Hiền thì thế hệ sau và sau nữa sẽ phải gánh chịu tác dụng phụ lớn lao. Hiện đã ở thời kỳ 4.0 vậy mà vẫn tồn tại nhưng trung tâm lừa đảo trên thế giới, nơi con người có thể bị hành hạ đến tàn nhẫn. Cho nên người đi trước, ông bà, cha mẹ không xem trọng giáo dục chuẩn mực cho con cháu thì chúng sẽ ra ngoài xã hội làm những việc tàn hại đến con người.

Hòa Thượng nói: ***“Con người rất là đáng thương, mê hoặc điên đảo, đem cái thật xem thành cái giả, đem cái giả xem thành cái thật”***. Con người tưởng tiền tài danh vọng là thật nên tìm mọi cách để chiếm đoạt, còn cái thật thì lại xem thường. Chuẩn mực đạo đức của người xưa, giáo huấn của Phật Bồ Tát Thánh Hiền thì gần như phế bỏ. Ngày ngày chúng ta thu thập những bất thiện của người mà bản thân lại tưởng mình là người thuần thiện, thuần tịnh. Trong lòng chúng ta đầy đủ các nhân bất thiện mà giờ đây lại tiếp tục thu thập điều bất thiện của người, để rồi ủ thành sự bất thiện của chính mình.

Mọi người hãy chú ý về điều này. Chúng ta nhìn người ta lâu dần thì thứ của họ dần thành thứ của mình vì trong chúng ta đều đã có sẵn nhân, gặp người bên ngoài là duyên nên chúng ta học rất nhanh, làm rất giống. Khi thu thập nhiều bất thiện thì dần dần chúng ta không còn nhìn ra những thiện pháp bên ngoài, mọi thiện pháp đều bị sót lọt hết. Hòa Thượng nói: ***“Thế là chúng ta chính mình sẽ mang đến cho chính mình rất nhiều tai nạn. Tai nạn nghiêm trọng nhất chính là tam ác đạo.”***

Chúng ta đang ngày ngày học tập Phật pháp chính là ngày ngày được gần người chân thiện. Phật Bồ Tát là người chân thiện, giáo huấn của các Ngài là thiện pháp. Người xưa chỉ dạy rằng: ***“Ba ngày không đọc, không nghe Kinh pháp thì diện mạo đã khó coi”***. Vì sao như vậy? Vì nếu không tiếp nhận giáo huấn của

Phật Bồ Tát Thánh Hiền thì sẽ tiếp nhận thứ xấu ác của thế gian, vì thế mà diện mạo khó coi.

Hòa Thượng nói: ***“Ở Xinh-ga-po có một người rất thông minh, bà tên là Hứa Triết, bà năm nay 108 tuổi. Các vị xem, bà nói với chúng ta rằng cả đời của bà chỉ là đi thu thập thiện pháp của người khác, còn bất thiện của người khác bà xem như rác thải, bà không đi thu thập nó. Đây là tấm gương tốt cho chúng ta tu hành.”*** Hòa Thượng kể rằng có một số người điện thoại cho Ngài và nói rằng muốn vạch mặt một số người tu hành không đúng pháp, nhưng họ cũng e ngại nên nói rằng: ***“Con sợ làm như vậy sẽ phá đi hình tượng Phật pháp, sẽ làm cho nhiều người thoái tâm. Nhân quả này sẽ phải làm sao?”***. Hòa Thượng nói: ***“May mà họ còn tin nhân quả”***. Ý Hòa Thượng muốn nhắc chúng ta rằng việc họ làm xấu là việc của họ, còn chúng ta cứ làm tốt thì chính đó là sự hiệu đính tốt nhất.

Cách đây hơn 10 năm trước, khi tôi đặt tên Khai Minh Đức chính là khai mở minh đức, tự tánh thuần thiện, thuần tịnh của mỗi chúng ta. Tôi đã yêu cầu mọi người đăng ký bản quyền, bởi khi Khai Minh Đức làm tốt, sẽ có nhiều người mong muốn có danh nghĩa này. Cho nên muốn đạt được cái tên này, cái danh nghĩa này thì phải làm tốt. Đây không phải là tự tư tự lợi mà là chúng ta đang bảo hộ điều tốt đẹp trong một xã hội mà lòng người đang xấu ác. Ai muốn vươn lên đạt đến sự tốt đẹp này thì phải làm đúng. Nếu ai muốn tự xưng là Khai Minh Đức thật không dễ dàng, bởi họ phải làm đúng chuẩn mực của Khai Minh Đức mà chuẩn mực đó phải được tuân thủ từ trên xuống dưới.

Hòa Thượng nói: ***“Bạn không nên đo lường người khác mà tốt nhất là nên đo lường chính mình. Tốt nhất chúng ta không nên quản việc của người, họ có việc của họ, chúng ta có việc của chúng ta. Chúng ta phải làm tốt việc của mình. Việc này không phải không làm được bởi đã có người làm được rồi!”*** Đo lường chính mình tức là hằng ngày đối nhân xử thế tiếp vật, chúng ta có làm đúng với chuẩn mực của Thánh Hiền hay không? Chúng ta làm tốt việc của mình, tốt ở đây không phải là tốt theo cách thấy, cách biết, cách làm của riêng mình mà phải giống với cách thấy, cách biết, cách làm của Thánh Hiền. Việc này đã có người làm được và như vậy chính mình cũng có thể làm được.

Hòa Thượng nói: ***“Thế gian này, người ta làm sai làm quấy, đổi xấu thành tốt, đảo lộn phải quấy tốt xấu thì tương lai họ sẽ ở trong tam đồ. Nơi nhà Phật nói rằng nhất định phải đem cái ác đoạn sạch, muốn đoạn được cái ác thì nhất định không thu thập cái ác của người vào. Còn làm thế nào tu thiện? Hãy nhìn những người làm việc thiện mà bắt chước! Chỉ cần giữ nguyên tắc này, đối với sự tu hành nơi nhà Phật, đạo Bồ Đề nhất định sẽ thuận buồm xuôi gió. Phàm phu tu hành không thể thành tựu bởi chướng ngại lớn nhất là do tiến thì ít mà thoái thì nhiều. Làm thế nào để chỉ có tiến bộ, không có thoái bộ? Then chốt là ở sự kiên trì.”***

Người làm đảo ngược sự phải quấy tốt xấu ngay hiện đời, tâm thường bất an. Đệ Tử Quy từng dạy: *“Gần người hiền, tốt vô hạn. Đức tiến dần, lỗi ngày giảm”* cho nên chúng ta nhất định phải gần người hiền, người lương thiện và xa lánh người bất thiện, vô pháp vô thiên. Đối với tôi, tôi yêu cầu chính mình rằng những gì đã là chuẩn mực thì không được xem thường, không được hạ thấp, không được phép vượt qua. Nếu chúng ta xem thường, qua loa chuẩn mực thì chính mình sẽ làm hỏng chính mình. Hòa Thượng dạy chúng ta làm thiện bằng cách bắt chước người làm việc tốt. Khi chúng ta giữ nguyên tắc này, đạo Bồ Đề nhất định sẽ thuận buồm xuôi gió và việc tu sửa theo chuẩn mực Thánh Hiền cũng sẽ thành tựu tốt đẹp.

Hòa Thượng nhắc đến chướng ngại khiến phàm phu tu hành không thành tựu là do tiến thì ít mà thoái thì quá nhiều. Một việc nhỏ như dậy đúng giờ, lạy đúng số lượng đều đặn hằng ngày kể cả khi bị bệnh hay lúc khỏe khoắn, tưởng chừng là một việc tầm thường nhưng nếu có thể duy trì như thế trong 10 ngày hay 100 ngày hay 1000 ngày đều như nhau thì mới là việc khó. Nếu so sánh việc này với việc sáu tháng hoặc một năm cùng rủ nhau một lần lễ Phật từ chân núi lên đỉnh núi thì việc nào khó hơn? Người ta 365 ngày như một ngày, một ngày như 365 ngày còn mình thì 365 chỉ làm được một, hai ngày. Đó là lý do vì sao mà tu hành không có kết quả, đến lúc khổ đau, chướng ngại đến lại trách Phật ở núi nào đó chẳng linh.

Then chốt của việc không thoái mà chỉ tiến là cần có sự kiên trì. Do đó, một việc bình thường mà chúng ta làm đều đặn và kiên trì trong một thời gian dài, ví dụ như trong một năm hay trong 10 năm đều làm y như vậy, thì việc làm đó sẽ

trở nên phi thường. Cho nên Hòa Thượng chỉ dạy chúng ta không đi thu thập bất thiện của người thì đây chính phương pháp then chốt bảo hộ tâm của mình. Nếu đi thu thập bất thiện của người thì việc này sẽ dẫn khởi nhân bất thiện có sẵn trong chúng ta./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!